

Lib rar: box 8

(Struensee, Johann Friedrich)

Et
merkbar digt

B r e v

til

Grev J. J. Struensee

fra

Hans Fader.

En Oversættelse.

[Bergen?] Trykt 1772.

[Bergen?], probably H. Pederken

Du troer vel neppe, hvor meget det smertebe mig, da jeg horte dit Fald. Det var en naturlig Følge af din Ugudelighed. Dersom Religionen kunde giøre mit Hierte haardt imod den Dmhed jeg har over dig, som Fader, saa maatte det glæde mig, at du beviser med dit Exempel, hvorledes den Ugudelige maa bestaae med Skamme, naar Gudsfrygt bliver en Klippe for den Retfærdige i alle Livs Omstændigheder. Du veed meget vel, din egen Samvittighed vil erindre dig derom; dersom du skulle have slaget det i Glemmebogen, at jeg ofte, baade i din spæde og tilvoksende Alder, paa mine Knæ har anbefalet dig i Jesu Raades Hænder, at de ville danne din Siel til en bestandig Bolig for din forstæfste Frelser, at jeg ogsaa maatte blive ibland de lykkelige Fædres Tal, som paa hin Dag med glade Ansigter fandt sig til Overdommeren: Herre! Her ere vi og de Børn, du haver givet os.

Jeg har altid viist en Væmmelse for dine ugudelige Udsærd. Jeg har bestraffet dem, ikke med en overvilt Myndighed, men med saa megen Dmhed og Sagtomdighed, som min Frelser haver givet mig Raade til. Jeg har aldrig givet dig nogen Lovregel af Egenindighed eller Knurbrunnhed, men allene forholdt dig, at du skulle vandret paa den Vej, som fører til en bestandig Lykfsalighed. Du har tit vegret dig ved at høre mine faderlige Formaning, og langt mindre har du ladet den Hellig Aand faae Rum i dit Hierte. Jeg har saa ofte sagt dig, at intet Tab er at ligne imod Sielens; thi hvad hialp det os, om vi kunde vinde den heele Verden, og dog maatte tage Skade paa vor Siel? Den Lykfsalighed der er i at staae i Jesu Samfund har du forsmaaet; du har allene søgt en hoist skadelig Glæde i Verden. Din bestandige Sienskridighed imod Guld og hans Ord har bestemt mit Haab om din Forbedring; din Modvillighed imod mine omme Formaning har udpresset mange Suk over dig; din Ugudelighed har gjort mig til en graahærdet Mand i Fortiden; din Spotte Aand har grænnet mig saa meget, at jeg har næsten ønsket, at jeg aldrig meere maatte kunde erindre, at jeg havde saadan en Søn, og at du maatte reent udslættes af min Husommelse. Det som i denne Verden var Maalet for alle dine Handlinger, det naaede du, og da tænkte du at være klavret saa høit op, at ingen af Medmenneskenes Havn i det mindste kunde naae til dig; — thi Ver og Vellyst var det Klendodie, hvorefter du altid bigede, og du sat Pries paa Penge, som kunde være de eeneste Midler til at fyldestgjøre dine Ønsker; men Hævnen fortærte dine Ønsker; dit Haab blev til Fortvivlelse; din Ver til Skændsel; din Vellyst til Helvedes Bitterhed. Hvad er da du nu bleven til, fordi du vandrede uden Guld i denne Verden? og hvad Glendighed maa ikke nu krænke dig i dit Kængsel? Men du er forhærdet; din Synd og din Synns Herre har tilhundet dine Dine, tilproppet dine Øren, og forvirret alle dine Sandser.

Du forsløgte allene at bysse dig i Gavn med en Flok egenlystige Hyllere ved Hoffet, saa at du ikke hørte den Ach- og Dreeskrigen, som Landets Børn ubøse over dine Lumpenheder. Nu er du i Fængsel, og der hører du ikke det ringeste til de Forbandelser, hvormed Folket endnu forfølger dig, fordi du har kommet Handel og Wandel til at sagtnes, afsknapvet Næringsen i Landet, og lemmeløstet Religionen, det helligste, som Menneskene cie; fordi du har givet vandskabsfulde Patenter paa at synde, og været færdig til at ndrydde de Gøde af Landet. Ach forførdelige Ting! Jeg gruer ved at nævne din Ondskab. Ingen Under, at man er saa forbittret paa dig! Wen ach! hvad tænker du i dit Fængsel? Jeg frygter at sige dig det jeg meener om din Siels Uforbedelighed.

Naar du med en sønderkuset Bæmodighed burde stille dig selv dine græffelige Forbrydelser under Næsen; naar du burde, om du kunde, græde Blod over din Ondskab; naar du burde ret af Hiertet alvorlig satte Afskue til dig selv og dine Gudsfor-gaaene Gierninger; naar du burde i en ydmyg Bøn udbede dig din raadige Forsoneres Forlabelse; naar du burde berede dig med Jæver til at indgaae i den Evighed, som lurer uden for dit Fængsels Dør; naar du burde endnu søge at nyde din øvrige Levetid i din Forbarmeres Venfkab; naar du burde fatte den hæftigste Afsmag for det Korfængelige, hvori du saa længe har svævet, og inderlig længes efter Himmels rette Salighed: saa (siger jeg) tror jeg, at du ikke anser dine forrige Handlinger, uden med kold Ligegyldighed; at du forbander alle de Tanker af din Siel, som for medelst den Helligs Aands Virkning kunde bringe dig til saadan en Selvkundskab, som virker Begierlighed efter Naade.

Du fortryder vel meget meere paa, at du ikke bedre spille dine Kuller, end at du fraledes skulle falde i din egen Snare; deri bestaaer vel din Selvkundskab, at du indser, men for sildig, at det er en got at spille Bold med et Rige; men at Gudsforagtt trækker et Menneske lige saavel i den timelige, som ewige Forhaanelse, med sig; det giver du dig vel aldrig Tid at tænke paa.

Maaskee du end ydermere troer om dig, at du er uskyldig; Færlige Tanke! Maaskee du tænker, at du ved dit høye Fortrin og Optrin har oppaakt Misundelse til at styrte dig; men jeg kand dog ikke troe, at du er saa forblinder; du tænker maaskee hellere, at du var en umistelig Person i Danmark, at man maatte altsaa for den Rytte, som din Egenkiærlighed bilder dig ind at du der har gjort, overbære med dine Smaasetyl; thi den groveste Synder smykker sine umenneskelige Gierninger saa meget, at den onde Mand gjerne kiender ham for uskyldig, og denne Dom tager Synderen imod med Glæde. Har du den mindste Lide i den forskrækkelige Tilstand, i hvilken du er, saa er det vel, naar du glæder dig over den Magt og den Lide, med hvilken du har forkvænket dine Brødre i Verden, og fortørnet din og min Gud.

Du glæder dig vel over, at dit Navn kand blive udodeligt i Danmark; men ach! hvordan da? til din Skiendsel fra Slægt til Slægt vedvarer det. Hellere ville

jeg have været en Hyrde ved et Led, ligget der min Levetid igiennem ubekjendt, og moeret mig med hellige Tanker, eller ikkun bekjendt med nogle andre saa Hyrder, som vare ligesaa oprigtige for Gud, som jeg. Ingen Menneſke. Den engang ſkal i Eſtertiden kunde nævne dit Navn, uden med den ſtorre Væmmelſe, og langſt mindre ſkal en Gudſkygtig taale, at man taaner dit Eſtermåle enten Opmerkſomhed eller Omhed.

Hyad vandt du da ved din Gudsforgaacnhed, ved din Gudsbeſpottelſe, ved din Formaaſtelse og Dumdriſtighed? Intet! uden Verdens Spot, Guds Brede, Verdens Straf, Guds Hevn, Verdens Afſkye, og det at Gud vil evig ſiøde dig fra ſit Anſigt, derſom du ey i Tide betænker dig.

Menneſket, i hvor uſtelt det end er, i hvor megen Sorg, i hvor mange Nag, og ſtilkende Bebrejdelſer det føler, ſaa har det dog Livet kiert. Om Doden ſvæver det for Dyuæ, og forkynder ſin Ankomſt i Menneſkets Strube, ſaa tror det dog ey, at det er Doden. Saaledes gaaer det vel ogsaa dig.

Du ſeer dig ſelv nu i et Fængſel, hvis Eenſomhed giver dig Leylighed nok til at huſte tilbage paa dine ſtore og utallige Synder; din Samviſtighed raaber idelig inden i dig, at du har fortriat den evige Død; Lovene uden om dig forkynde dig, at Satans Brede paa dig maa tilfredsſtilles ved din Død.

Lad nu de Lænker, du bær uden paa dig, ſom et Skilt paa dit forførdelige Hierte, du bærer inden i dig, være dig en Erindring om den Kiede, hvormed Synden og Satan hidindtil har ført dig fangen omkring med ſig. Jeg troer viſt, at du paa det ivrigſte ſønſter at løſnes af dit Fængſel og af dine Baand; men dette Fængſel og diſſe Baand have intet at ſige imod Syndens Slaverie, hvori du beſtandig er bleven plaget. Duſt hellere at udvies af Satans ſterende Lænker; du maaſte da anſee dette for en langſt ſtorre Vinding, end om dit Overmod og din Foraribelle aldrig var bleven ſtækket; end om dine ugudelige Begierligheder efter den høyeſte Verdighed vare blevene opfuldte.

Hør da nu denne ſidſte Bøn af din bedrovede Fader! Hør den ikke med et koldt og ſtridigt Hierte; ikke med en Siel, ſom ſøger Udſtinger, og ſtiuler ſig under ſine egne Figenblade; ikke med en Forſtaud, ſom paa det færliſte udleder Grunde, ſom have Sandheds Skin, til at retfærdiggjøre de uandeligte Handlinger; ikke med høymodig Indbildning om din egen uſenkbare Gudsforfatning; men hør min Formaning, ſom en Søn, der efter ſaa mange Kierlighedens Prover elſker ſin Fader; ſom en Søn, der vil komme ſin Fader til at glemme alle de forrige Gul og Sorger, han ſøkte for hans Søns Udydigheds ſkyld; ſom en Søn, der vil betale Faderen alle Bekymringer med den ſidſte, med den æneſte Lydighed; min Bøn til dig er, at du ſætter Verden og alt det glimrende Væſen, ſom den gav dig, ud af dine Tanker; at du allene henvender dine Tanker paa dit eget Hierte, og der graver dybt
indtil

indtil du faaer kiendt og med Smerte erkjendt, at du er fareet vilb fra din rette Herde Jesu; at du er som det fortabte Gaar af Israels Huus; ja at du ligner den forlorne Søn, som, trods alle himmelske og faderlige Naamindelser, iblandt Fremmede, forvødte den Arv, som var bestemt til hans sande Lyffalighed, paa den fletteste Naade, i de hæffeligste Sælfskaber, og i de væmmeligste Belyfter.

Bekjend alle dine Synder for din Himmelske Fader, og omendstiont du maa i nogen Tid føle en ulidelig Pine over dine grove Synder, saa er denne dog ey at sammenligne med den evige Dval. Din Frelsere, som er de groveste og ugudeligste Synderes Forbarmere, han vil da selv antage dig igien til Naade; han vil danne dig til at blive et langt yndigere Menneske baade i hans og Englenes Dyne, end du i al din Pragt og Forsængelighed tilforn har været; han vil borttage dit forhærdede og følesløse Herte, og fornye en nye viis Aand inden i dig; han vil borttage det vankelmødige og beklemte Herte, som du nu har, og give dig i den Sted et roligt Sind, fuld af Naade, fuld af Glæde, fuld af alle de Egenskaber, hvorved et Menneske bliver sat lige ved Englene, og tækkelig i en hellig Guds Dyne.

Jesu Ustyldighed vil og maa da udslette al din Syndeskyld; og maa du endstiont for dine Synders Skyld blive et Nadsel for Verden, saa skal dog Jesu Retfærdighed, om du i Troen vil antage den, gjøre dig reen og ulastelig til at stilles for Gud.

Du vover maaffee endnu at smigre dig med din Konges Naade, som du saa skammelig misbrugte og traadde under Fødder. Sandt er det, din Konge har viist sig alt for naadig imod dig; kunde han ikke have føldet dig med en frelsk Samvittighed, naar du stod i Begreb at udøve dine skiendigste Ugudeligheder? kunde han ikke med Retfærdighed have udslettet dig af de Levendes Tal, naar dit dievelske Sind foragte sig imod hans mindskrænkede Høghed? men nej! Naade nok, og næsten alt for megen Naade imod dig, at han ikke kunde tænke paa at straffe dig uden efter Lovene.

Nu gav han dig endnu Tid og Rum til alvorlig Omvendelse; Deri bør du allermeest prise hans Naade, om du ey er saa forhærdet, at du ringeagter, og, til din sidste Døds Time, vil ringeagte den Salighed, som du endnu kand gribe efter, og som det evige Liv, i din Frelsere, endnu har at give dig. Tænker du vel nu med Væmmelse paa den Forsængelighed, som du nød, eller fordriver du de ubehagelige Griller (som de kaldes) om din nærværende Tilstand, ved at tænke paa de forrige Lyffaligheder, og paa de skammelige Belyfter, som du sømmede i; Du ønsker vel heller nu, at du dog engang igien maatte komme i den Stand, at du kunde hæve dig paa dem, som du nu anseer, som dine Fiender, og som have været Redskaber i Guds Haand til at hæmme dine Ugudeligheder.

Du troer vel endnu at have forladt og erhvervet dig de Venner i din Lykke, ved hvis Hielp du endnu kand udfries af Snaren; men tank aldrig det! jeg raader dig, som en Fader, der tager største Deel i den Sorg, som dine Ulykker bragte over dit Hoved. Hvo skal kunde redde den, som et heelt Folt kræver Hævn over? og om det var at troe, at en eneste af dine forrige Smigrere virkelig ønskede at redde dig, om han formaacede at redde dig, troe derfor ikke, at han engang torde lade sig mærke med sit Ansigt; thi saa blev han jo anset som medskyldig i din Formastelse, om han saa for Resten havde været gandske uskyldig deri. Du vil da vel ikke blive en Daare, og troste dig i Haab om Livet lige indtil Boddelen overbeviser dig for falsk om den Sandhed, at du er en Dødens Mand; du skal døe, du maae døe; Heele Foltet raaber: Vort med denne Gudsforgaane Forræder! Vort med denne Gudsbespottere! Vort med dette formastelige Uhyre! Jorden kræver dit Blod, Himmelen vil at du skal døe, for at være et Exempel for dem, der i Estertiden kunde ved Syndens Herredømme forledes til at træde i dine Fodspor; ja græselige Zanker for mig! du skal døe! du som er Blod af mit Blod, Riid af mit Riid, du har døe for en Starpretters grumme Haand; men af! hvad Under? Et Barn, som har Forældre, der vandre redelig for Guds Ansigt, der med Ord og Exempler viser det paa Veyen til Salighed; naar dette Barn da skeyer ud fra den sande Gudsfrøgtets Stie, og vandrer med Spottere; naar det ligesom afryster alle Paa-mindelser til det Gode; naar det overgiver sig til Syndens og Satans Førsels, saa at Forældrene hver Dag maa meere og meere græmme sig: mon da ey Guds Forbandelse hoiler over dette Barn? Saadanne retfindige Forældres Villie og Love ere allene indbrettede efter Guds egne Befalinger; det Barn da, som strider imod deres, strider jo ogsaa imod Guds Villie, og den, som sætter sig op imod Guds, kand den vel vente, at det skal gaae ham vel? Heri ligger det sierde Guds Forbandelse. Nu maa du selv være Dommere i din egen Sag. Det er umødvendigt og maaftæe skadeligt, om jeg vilde her opregne alle dine Synder, som mig ere bevidste. Jeg vil allene tilholde dig, at du beder den Hellig Mand om Naade til at kaste et Blik, et alvoeligt og ved Guds Naade klarskende Blik ind i dit eget Hierte; der skal du bedre blive alle dine Ugudeligheder vaer, end jeg kand foreholde dig dem; du skal der blive flere vaer, end jeg er i Stand til at sige dig; du skal da mærke, at du er affhyeligere tilredt ved Synd, end noget Menneske er i Stand til at asmale dig.

Hvor maa du ey klemmes af Angest, naar du overvejer alt det Onde, som du har bedrevet! Som man siger mig, saa skal du være Marsag i at fader- og moderløse Børn ere gjort saa got som huusbilde; bleven berøvet deres Underholdning, som en gudfrøgtig Konge tiltænkte dem, at de skulle nyde Frugten af, saa længe som Danmark's Rige bekvæmede. Disse Faderløses Suk ere komne op for Herrens Øre, og kræver Hævn over dig, som deres Banemand. Det som I har gjort ved en af disse mine mindste Smaa, det haver I og gjort ved mig; saaledes taler den evige Sandheds Mund. Og paa et andet Sted: Viger bort fra mig, I Fordømte! thi jeg var nøgen, og I Klædte mig
ey;

er; jeg var hungrig, og I bespisede mig ikke. See saadan en fortærende Jld oppebier dem, som have forgrebet sig imod de Umyndige, ved hvilke vor Frelser vil forplante sin Kirke; ved hvilke han bereder sin Lofsang paa Jorden; ved hvilke han lader os see sine Engle, omvandrende i Mennefskikkelse: Saadan en Straf fordrer Himmelen over dig, fordi du paa alle muelige Maader har søgt at quæle den gode Sæd haade hos dig og andre.

Hvor ulidelig maa da den Smerte være, som du føler af din Samvittigheds Bebrejdelser! Jesus vil visselig antage sig sine fortrængte Troende, og alle de Saar, som du og andre Ugudelige har foraarjaget dem, de vil han lade blive, som gloende og brændende Emmer paa eders Hoveder. Jo mere jeg figer ind i dine Glædeligheds Afgrund, desto flere skræksumme Synder bliver jeg vaer, desto meere skælver jeg, desto meere frygter jeg, at du skal gaae evig fortabt. Hvad er vel et græffeligere Onde, end det at forarge andre med sit Exempel, til at begaae de samme Ugudeligheder, som man selv er skyldig ndi? Man har da ikke allene at gjøre Overdommeren Regenskab for sine egne Synder; men deres Blod eller Syndestyld, som man forlokkede til at synde, den vil Gud ogsaa kræve af vores Haand. Min Samvittighed maa da paa det haardeste bebrejde mig, at jeg er Aarsag i fleres Forbømmelse, end i min egen. Jo mere levende du føler disse Bebrejdelser, desto større, desto meere bidende bliver din Forbømmelse.

Hvor mange Mennefsker har du ikke forført til at møtte din ugudelige Brynde! Disse raabe Af og Vee over dig; de ansee dig som en Banemand, der har berøvet dem Eren; det Klenodie, som gjør dem lidt og lykkelige i Verden. De anseer dig, som den, der har udrevet den Hvile af deres Sirte, som de folte, førend de besmittede deres Keenbed; de anseer dig, som den, der er Aarsag i al den Ulykke, som det andet Liv vil iksænte for dem, dersom de ey alvorlig fortryde deres begangne Misgerninger, og vender om til at søge Raade i Jesu Fortieneste. See! Slige nagende Bebrejdelser storme ind paa din Siel; kand du da endnu forhærde dig saa meget, at du føler slet intet til alt dette? Mig synes, at det maatte være umueligt for et Mennefske, at føle saa mange græffelige Gjerningers Marter i Sielen, med mindre den maatte dog vogne op af sin Fælesløshed; med mindre den maatte forstrækkes over sig selv, og drives til at søge den Røe i Frelserens Fortieneste, der bortdriver al den sikkende Urøe, som Syndens Estersmag quæler os med. Du har brudt det Baand, som af Gud selv var knyttet, og af ham selv knyttet, til mange Tusendes Lyksaligheds Befordring. Aldrig saa snart havde du opløst denne Foreening, førend Millioner Ulykker indfandt sig, saasom: Misfornyelse, Forhaanelse, Velslystens Slanger, Selvaadighed, Egennyttighed, Underfundighed, Trædskhed, Lu mskhed, og mange flere Udyr, som var alle for vidtsøftig at anføre. Maar du engang gav dig Tid til at overveje og eftertænke alle de Slader, som disse Udyr have foraarjaget, saa maatte du nok tillige kunde see den Strøm af Qval, som fare ind paa dig, fordi du har været Ophavsmanden til alle disse Ulykker.

Aldrig kand nogen ugudelig Korfugl skade meere Guds Hensigt med Menne-
skene: deres Lyfsalighed, end ved at angribe og adskille det Kirkeligheds Baand,
som trækker den meste Røe, den største Glæde, som Verden har at give, til to
foreeneede Gemytter. Denne Ublahed maa da nok være en nedrig Siels Kiende-
merke; thi jo større Ulykker en Sierning foraarfager, desto større Ugudelighed maa
der behærskte den Siel, som er i Stand til at sætte saadan Sierning i Verk.

Du har da gjort en Rist, saa at sige, i Guddommens egen Sierning; Ak!
forførdelige Dom! Du har udstrakt din Haand imod Gld selv; men troe, at det
skal være dig haardt at slampe imod Braadden; imod den Braad, som dine onde
Sierninger vil efterlade i dig, til at martre din Siel i al Ewigheds Ewigbed. Vag
dig derfor under Guds vældige Haand; ydmyg dig under hans Scepter; lys
Sonnen, at han ey altid bliver saa vred paa dig, som han nu er. Bed Jesum,
at han dog vil straffe dig her i den korte Levetid, og skaaene dig hisset, eller vil du
forblive den du altid har været, en fræk Syndere, en forvoven Gudsfor nægtere
indtil din sidste Dods Time.

Overbeviser ikke dit ynkelige Fængsel dig om, at der er dog en Gld til, som
vil straffe det Onde du har begaaet? Har ikke din Samvittighed mange Gange i dit
Liv mindet dig om din Overdommere, i hvor mange Kunster du har brugt til at
dyffe den i Søvn? Man siger mig, at du er fortviolet; men beviser ikke denne
Fortviolelse selv dig, at der er en Gld til? Du har dog ey nodig at fortviole;
men naar du kiender din Synds Bedersiggelighed, da tag din Tilflugt til den
Raadestuel, som er fremsat ved Erøen paa Jesu Korsnings Blod. Ak kunde jeg
endnu nyde den Glæde for at den store Bedrøvelse, du har foraarfaget mig, at
jeg maatte spørge denne salige Sindsforandring om dig, da ville det glæde mig lange
meere, end din Skiebne har bedrøvet mig; saa ville jeg takke og prise min Gld og
vor Herre Jesum, fordi at hans Beye med dig og mig var idel Misfundhed og
Raade; saa ville jeg love hans hellige Navn, som førte alle Ting ud med os til en
herlig Ende; saa ville jeg inderlig med Glæde længes efter at omfavne min forlorne
Søn i den Ewigbed, hvor vi skal skue vor Korsfæstede enten som en stærk Hævner,
eller som en mild Forsønere; Gld give det sidste! Jeg er ic.

+ Billet B.

+ Billet B.

Billet Nord E. 16

hø. syntes. versen